

PERSONISKĀ BRĪVĪBA

PERSONAL FREEDOM

LATVIJAS BANKA
EIROSISTĒMA

Informācija: +371 67022722, monetas@bank.lv

Iegāde: www.e-monetas.lv

Latvijas Bankas kase K. Valdemāra ielā 1B, Rīgā

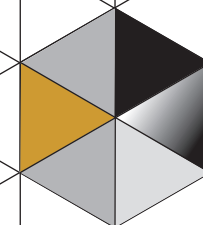
Information: +371 67022722, coins@bank.lv

Purchase: www.e-monetas.lv

Cashier's Office at K. Valdemāra iela 1B, Riga

www.bank.lv

Ar ieteikumiem monētu uzglabāšanai aicinām iepazīties www.e-monetas.lv.
Please visit our website www.e-monetas.lv for recommendations on coin storage.

Nominālvērtība – 5 eiro, svars – 22.00 g, diametrs – 35.00 mm,
metāls – 925° sudrabs, kvalitāte – *proof*,
ar dažādas intensitātes matējumu un melnas krāsas uzdruku,
apzeltījumu un spoguļvirsmu aversā un reversā,
monētas josta – ar uzrakstu.

Monētas dizainu izstrādājusi Beate Šņuka.
Monēta kalta *Mennica Polska S.A.* (Polija).

Face value: 5 euro; weight: 22.00 g; diameter: 35.00 mm;
metal: silver of .925 fineness; quality: *proof*;
with frosting of different intensity and black colour print, gold plating
and mirror surface on the obverse and reverse;
edge: lettered.

The coin has been designed by Beate Šņuka.
The coin has been struck by *Mennica Polska S.A.* (Poland).

Tehnoloģiju attīstības radītā iespēja katram paust viedokli sociālajos tīklos un brīvi komentēt mākslas, sociālos un politiskos procesus var radīt iluzoru pārliecību, ka brīvība ir sasniegusi savu augstāko punktu cilvēces vēsturē. Nenoliedzami, iespēju brīvai rīcībai ir daudz vairāk nekā agrāk. Vienlaikus nevienam sociālais tīkls un tehnoloģiju uzņēmums nevar atcelt fundamentālos sabiedrības funkcionēšanas pamatus. Mūsu brīvās gribas robežas ir rēķināšanās ar citu rīcību un viedokli. Mēs esam savstarpēji atkarīgi viens no otra, tāpēc brīvības eksistence ir atkarīga no ikviena spējām savas intereses nelikt augstāk par sabiedrības kopējām interesēm.

Personiskās brīvības nevar būt vienam vairāk un otram mazāk. Brīvībai nepieciešama patiesa vienlīdzība un demokrātija, kā arī cieņa pret ikvienu sabiedrības locekli. Varētu domāt, ka Austrumeiropa vislabāk zina brīvības cenu un nozīmi. Latvijas iedzīvotājiem ir bijusi vairākkārt jāaizstāv, jāizcīna, jāiegūst, jāpazaudē un jāatgūst brīvība. Taču katrs laikmets prasa savu attieksmi pret brīvību. Šodien izpratne par personisko brīvību un atbildīgu rīcību ir ieguvusi daudz plašāku mērogu. Ikkatra rīcības brīvība tagad ietekmē ne vien tuvākos, bet arī globālus procesus un planētas nākotni.

Ikviena personiskā brīvība tiek ierobežota ar sabiedrības sociālo normu palīdzību. Šie nerakstītie likumi nodrošina sabiedrības spēju eksistēt. Ja vēlamies iekļauties sabiedrībā, ievērojam tās pieņemtās un vēsturiski izveidojušās normas. Sociālās normas nosaka spēju ievērot ierobežojumus, palīdzēt tiem, kam nepieciešama palīdzība, un respektēt sabiedrības likumus. Sociālās normas eksistē vien tad, ja tās atzīst sabiedrības vairākums.

Sociālo normu ievērošana jeb izvēle darīt to, kas ir vairākam morāli un ētiski pieņemams (un mūsdienās arī vairākam nepieciešams sabiedrības veselības vārdā), var būt pretrunā ar indivīda uzskatiem un personisko gribu. Tad personiskā brīvība ir jāierobežo sabiedrības interešu vārdā. Varam šādās situācijās būt nelaimīgi un uzskatīt, ka mūsu brīvība ir netaisnīgi ierobežota, bet vienlaikus atbildīga rīcība ir spēt to pieņemt, apzinoties, ka no tā sabiedrība – un tāpat arī katrs individuāli – tikai iegūs.

Tomēr ne visas sociālās normas, kuras pastāv vai mēdz īstermiņā rasties, ir pozitīvas, respektē cilvēktiesības un nodrošina ilgtspējīgu attīstību. Šādos gadījumos tieši brīvība ir tā, kas nodrošina, ka šādas sociālās normas un konvencijas ir iespējams mainīt. Ja nav personiskās brīvības, nav iespējamā arī pārmaiņas. Sabiedrība bez personiskās brīvības ir statiska un lemta izmiršanai. Tā nespēj ieklausīties un izprast, ka brīvības robeža nav privātās dzīves neaizskaramība, bet gan spēja būt iecietīgam pret citādo un brīvības daudzveidīgajām izpausmēm.

Ne vienmēr mūsu individuālā rīcība izraisa pārmaiņas. Taču svarīgāka ir iespēja rīkoties individuāli un brīvi, bez uzspiestas apkārtējo ietekmes. Kamēr vien mēs respektēsim sabiedrības sociālās normas, bet sabiedrība cienīs ikkatru neatkarību, mēs būsim brīvi.

The development of technologies allows everyone to express themselves freely in the social networks and comment on arts, social and political processes, potentially leading to an illusory belief that freedom has reached its highest point in the history of humanity. Undeniably, there are many more opportunities in terms of freedom of action than ever before. At the same time, no social network or company has abandoned the fundamentals of the functioning of the society. The limits of our free will are within respecting actions and opinions of others. We are interdependent, so the existence of freedom depends on everyone's ability not to place their interests above the public interests.

One cannot have more personal freedom than another. Freedom needs true equality and democracy, and respect for every member of the society. One might think Eastern Europe knows the price and meaning of freedom best. People of Latvia had to defend, fight for, gain, lose and regain their freedom. But every era has its own way of treating freedom. Today, awareness of personal freedom and responsible behaviour has gained a much wider scale. Freedom of action now affects not only the closest ones, but also global processes and the future of the planet.

Personal freedom is limited by the social norms. These unwritten laws ensure society's ability to exist. If we want to be part of the society, we will follow the rules that are in place and have been historically established. The social norms define ability to comply with restrictions, share with those in need and respect the laws of the society. The social norms can exist only when recognised by most of the society.

Compliance with the social norms means morally and ethically acceptable behaviour (and today such is required for the sake of public health), and that may contradict the individual's beliefs and personal will. Then personal freedom must be restricted in the name of public interest. One could feel unhappy and believe that personal freedom is unjustly restricted. At the same time, being responsible means being able to accept it, understanding the benefits the society, and hence each person individually, will gain from that.

However, not all the existing social norms or the ones that tend to arise in the short term are positive, respect human rights and ensure sustainable development. In such cases, it is the freedom that ensures that such social norms and conventions can be changed. If there is no personal freedom, no changes are possible. A society without personal freedom is static and doomed to extinction, since it will not listen and understand that the boundaries of freedom do not lie in privacy, but ability to accept the different and be tolerant towards the diversity of freedom.

Our individual action may not always necessarily lead to change. But the possibility to act individually and freely, without an outside pressure, is more important. As long as we respect the social norms existing in the society and the society respects the independence of every person, we will be free.